

POSTANOWIENIE

Dnia 10 kwietnia 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Pietrzykowski
(przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Antoni Górski
SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie ze skargi pozwanej
o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem
Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 19 stycznia 2005 r., w sprawie z powództwa Powszechnej Kasy
Oszczędności Banku Polskiego SA
przeciwko B. S.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 kwietnia 2008 r.,
zażalenia pozwanej
na postanowienie Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 7 grudnia 2007 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o
kosztach postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 7 grudnia 2007 r. odrzucił skargę B. S. o wznowienie postępowania. W uzasadnieniu podkreślił, że podstawą skargi był zarzut nieważności postępowania w związku z uczestniczeniem w składzie sądu osoby nieuprawnionej (art. 401 pkt 1 k.p.c.), mianowicie sędziego Sądu Rejonowego delegowanego do Sądu Okręgowego przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z naruszeniem art. 77 § 1 u.s.p., a nie przez Ministra Sprawiedliwości. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w judykaturze wiążąco przyjęto, że sędzia orzekający w innym sądzie na podstawie delegacji podpisanej przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości nie jest osobą nieuprawnioną w rozumieniu art. 401 pkt 1 k.p.c.

W zażaleniu na postanowienie Sądu Apelacyjnego pełnomocnik podkreślił w szczególności, że na delegacji wydanej dla sędziego J. S. na okres od dnia 1 kwietnia 2004 r. do dnia 30 września 2004 r. brak było podpisu Ministra lub Podsekretarza Stanu, ale zostało przystawione faksymile Podsekretarza Stanu. Faksymile jako rodzaj formy zastępczej podpisu, odbitej sposobem mechanicznym na dokumencie, prawo dopuszcza w odniesieniu do dokumentów na okaziciela (art. 921¹⁰ § 2 k.c.) i w odniesieniu do akcji (art. 328 § 2 k.s.h.), nie zaś w przypadku delegacji dla sędziego, która jest w istocie decyzją administracyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Podpis mechaniczny (faksymile) może zastąpić podpis na dokumencie tylko wtedy, gdy przepis szczególny tak stanowi. W innych wypadkach faksymile nie może być uważane za spełniające wymaganie złożenia podpisu. W uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 30 grudnia 1993 r., III CZP 146/1993 (OSNC 1994, nr 5, poz. 94) Sąd Najwyższy podkreślił, że podpisem jest wyłącznie znak napisany. Takie rozumienie interpretowanego pojęcia odpowiada wynikowi analizy semantycznej słowa „podpis”, w którym akcent trzeba położyć na określonej w nim czynności - pisać. Nie jest więc podpisem tuszowy odcisk palca, z którym ustawa - przy zachowaniu pozostałych wymagań określonych w art. 79 k.c. - wiąże jedynie skutki prawne przewidziane dla podpisu. Wobec warunku własnoręczności, o którym mowa w art. 78 k.c., nie jest również podpisem, a jedynie jego kopią,

faksymile, który może być odcisnięty na dokumencie przez inną osobę. Ustawodawca sankcjonuje wprawdzie niekiedy mechaniczne odtworzenie podpisu, co uczynił np. w art. 921¹⁰ § 2 k.c. w odniesieniu do podpisu dłużnika na dokumencie stanowiącym papier wartościowy na okaziciela, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej, czy w dawnym art. 339 § 2 k.h. w odniesieniu do podpisu zarządu na akcji. Wymienione przepisy świadczą jednak o tym, że mechaniczne odtworzenie podpisu może być jedynie uznane za równoważne z podpisem. Immanentną cechą podpisu bowiem jest własnoręczność. Cecha ta umożliwia funkcję identyfikacyjną, gdyż tylko własnoręczny podpis, który zawiera w sobie osobiste cechy charakteru pisma podpisującego (ukształtowanie liter, ich łączenie itp.), pozwala na stwierdzenie - za pomocą graficznej ekspertyzy pisma - że jest on autentyczny (zob. także uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2002 r., III PZP 17/2002, OSNP 2003, nr 20, poz. 481). W wyroku z dnia 23 lipca 1998 r., III CKN 482/1998 (niepubl.) Sąd Najwyższy podkreślił, że kasacja musi być opatrzona własnoręcznym podpisem podmiotu uprawnionego do jej wniesienia, co oznacza, że wymagany podpis nie może zostać zastąpiony żadnym podpisem mechanicznym, np. faksymilą bądź kserograficzną odbitką własnoręcznego podpisu (zob. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2005 r., III UZ 20/2004, OSNP 2005, nr 16, poz. 258). W wyroku z dnia 12 kwietnia 2000 r., II SA/Gd 1089/1998 (niepubl.) Naczelny Sąd Administracyjny uznał, że w art. 107 § 1 k.p.a. ustawodawca mówi o podpisie, przez co należy rozumieć podpis własnoręczny, gdyż w innych przypadkach, jeżeli ustawodawca dopuszcza stosowanie innego niż własnoręczne odtworzenie podpisu, to daje temu wyraz w treści przepisu (np. art. 921¹⁰ § 2 k.c. lub art. 339 § 2 k.h.).

Zaskarżone postanowienie podlegało więc uchyleniu na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 1 i 3 k.p.c.